

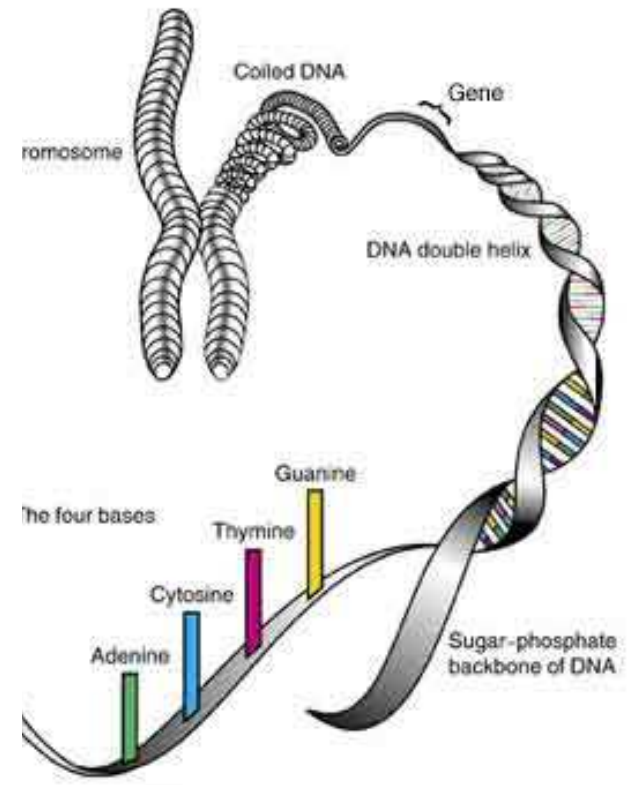
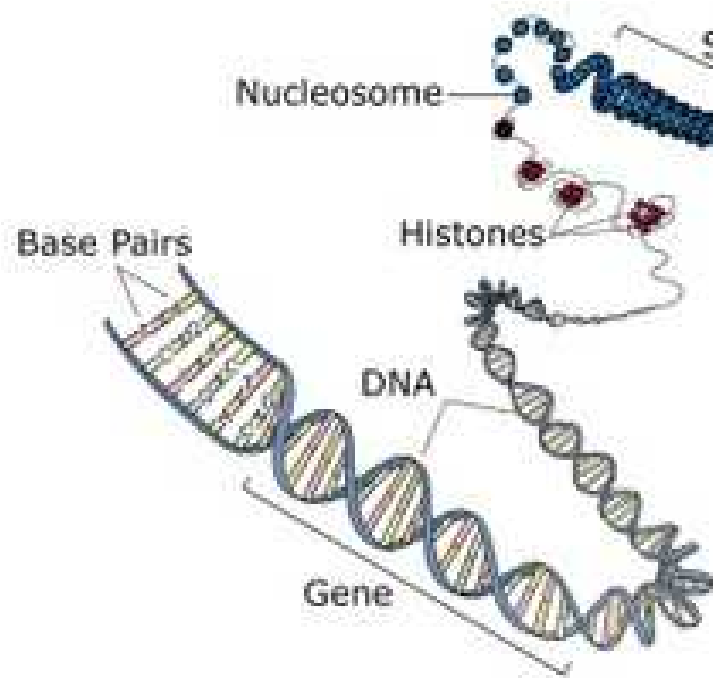
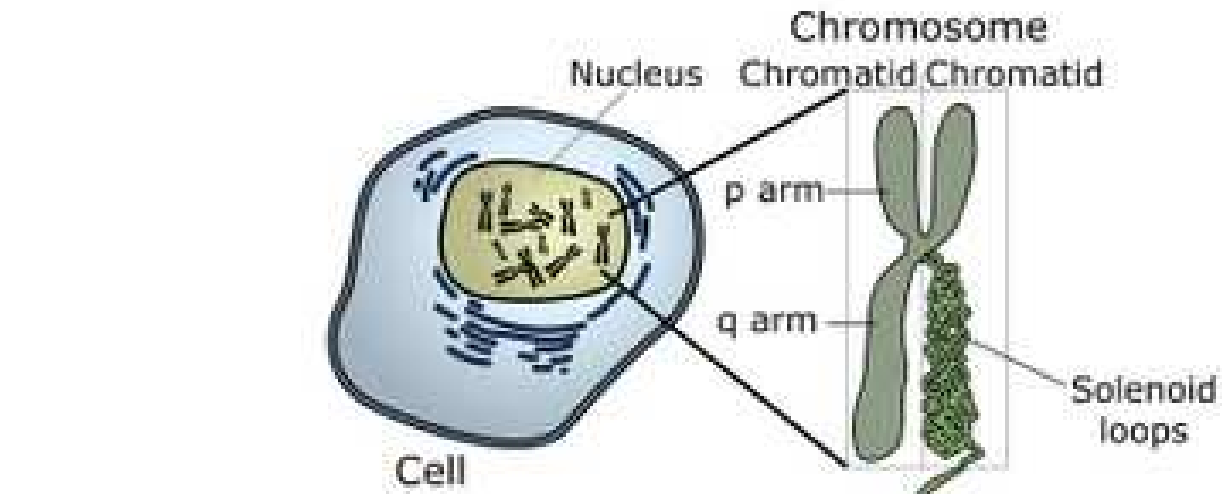
Waarom draagsters van hemofilie opsporen?

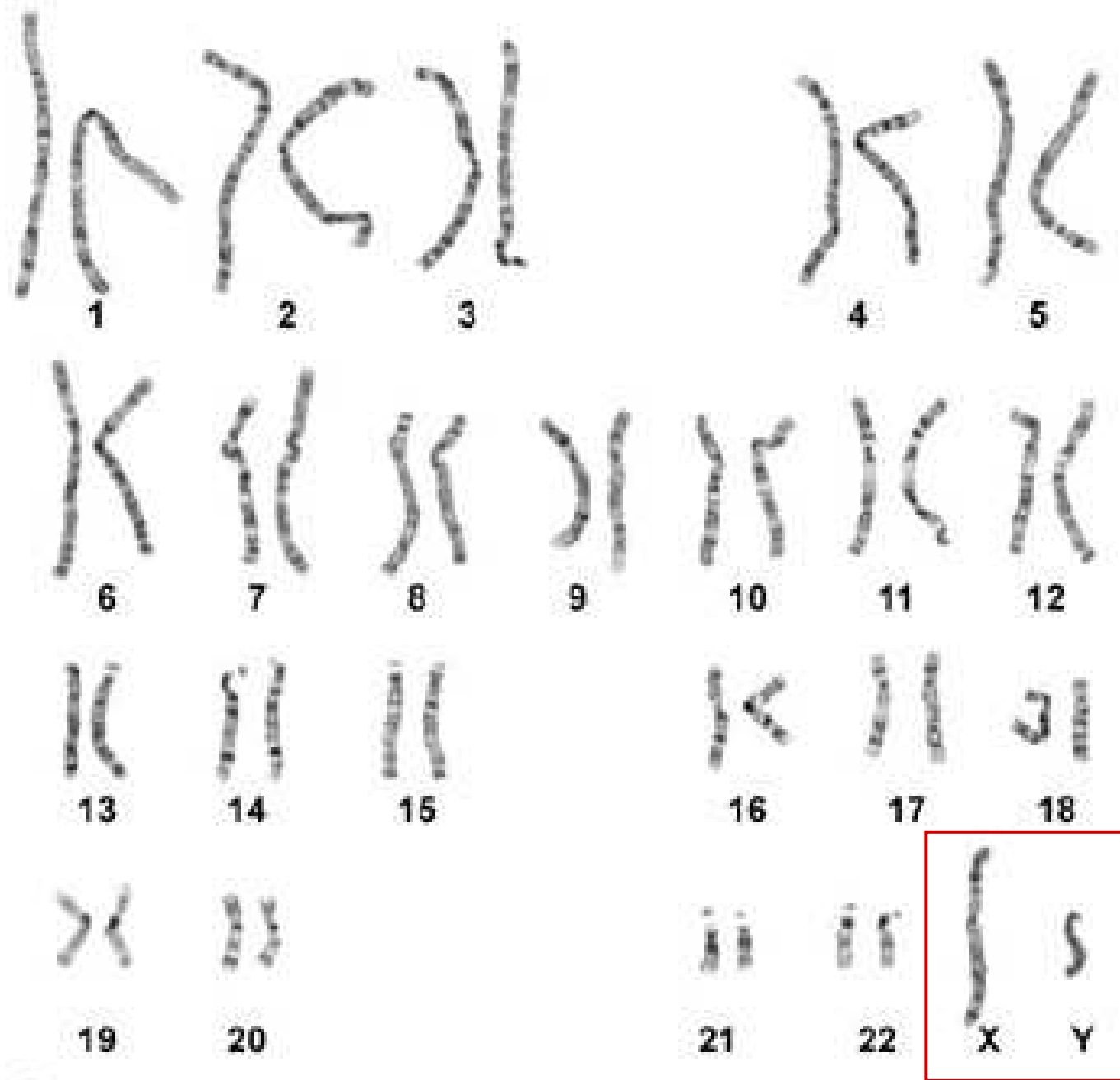
Rienk Tamminga
Kinderarts-hematoloog
Beatrix Kinderziekenhuis UMCG

Patiënt verhaal

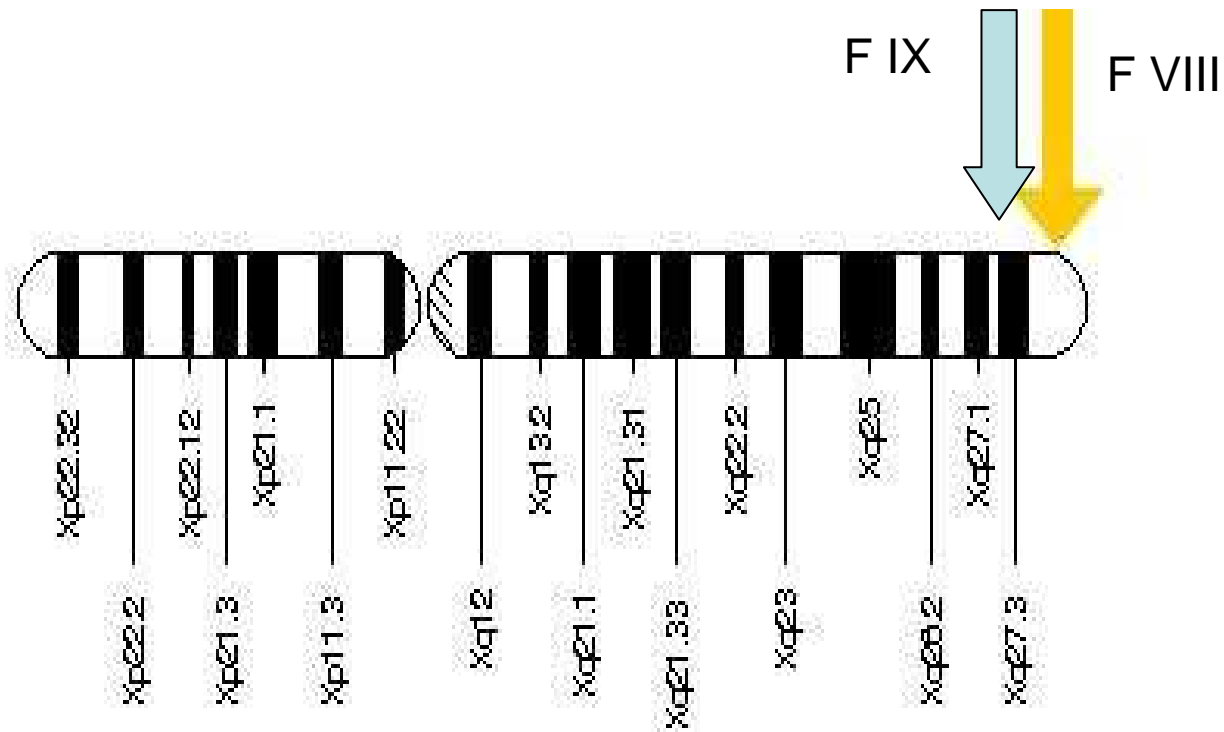
- Jongen; 1,5 jaar
  - Veel en makkelijk grote blauwe plekken →KA
  - Stollingsonderzoek toonde hemofilie A
  - Ernstige vorm (FVIII <1%) →HBC-UMCG
- Hemofilie is meestal erfelijk
  - Nieuwe mutatie komt voor bij 1/4
  - Bij 3/4 komt het in de familie voor

→Hoe is dan de overerving geregeld?

Hemofilie kent X-gebonden overerving

X Chromosoom met lokatie genen voor factor VIII en factor IX

Verskil tussen mannen en vrouwen

- Vrouwen hebben 2 X-chromosomen, waarvan per cel 1 uitgeschakeld wordt
- Mannen hebben 1 X- en 1 Y-chromosoom

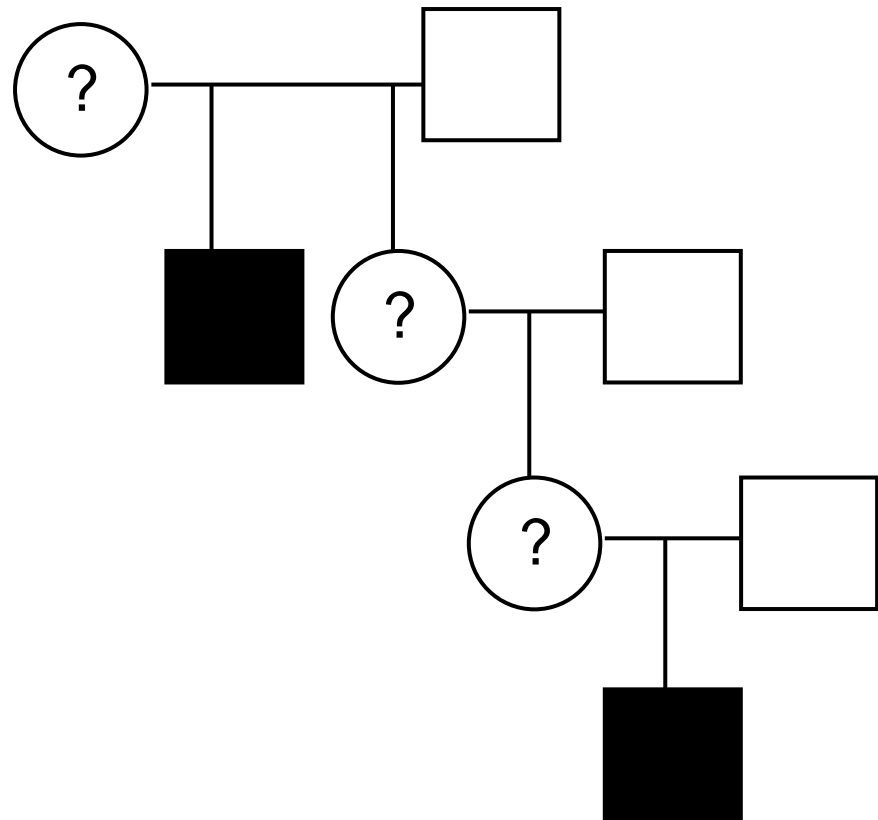
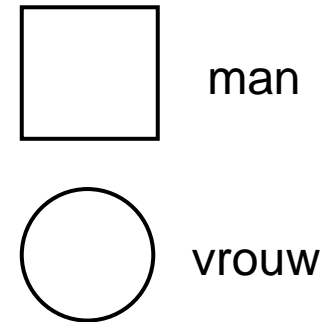
→ Mannen met aangedane X zijn patiënt

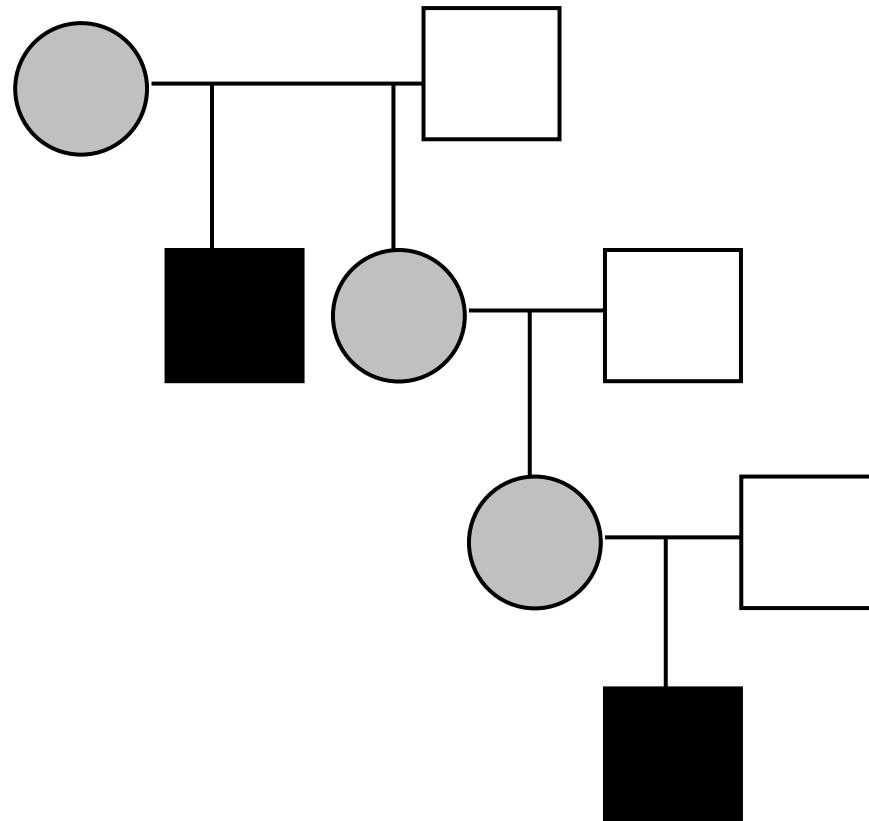
→ Vrouwen met een aangedane X zijn draagster

Vervolg patiënt verhaal

- Achteraf bleek broer van moeders moeder bekend te zijn met hemofilie A.
- Hoe zit dan de overerving in elkaar?

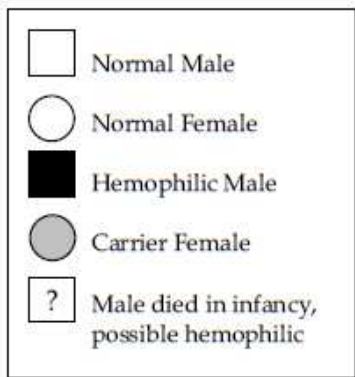
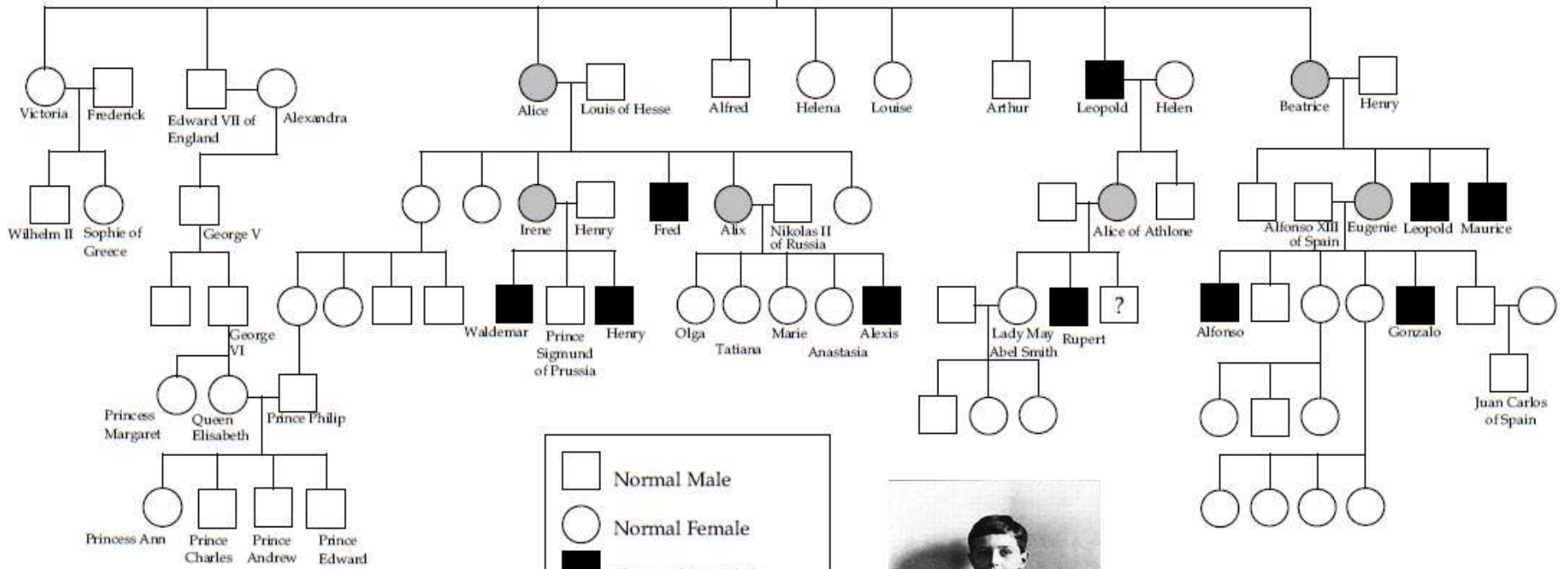
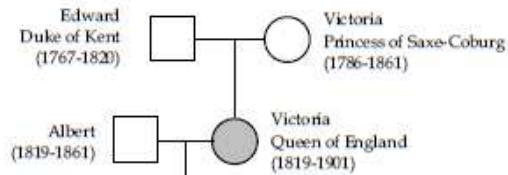

Is zus van moeder draagster?
Is zus van onze patient draagster?

family tree of Queen Victoria of England, in which obligatory and possible carriers are clearly shown

Wie zijn of kunnen draagster zijn?

- Zeker:
  - Dochters van vader met hemofilie
  - Moeders van één zoon met hemofilie en ander aangedaan familielid (bewezen draagster of “ziek”)
  - Moeders met 2 zonen met hemofilie
- Mogelijk:
  - Dochters van een draagster
  - Moeders met één zoon met hemofilie zonder ander aangedaan familielid
  - Zussen, moeders, moeders van moeders, nichten en vrouwelijke tantezeggers van een draagster

Waarom draagsters opsporen?

Om twee redenen:

1. Draagsters kunnen kinderen krijgen met hemofilie
2. Draagsters kunnen een laag factor VIII of IX hebben en daardoor klachten van verhoogde bloedingen hebben

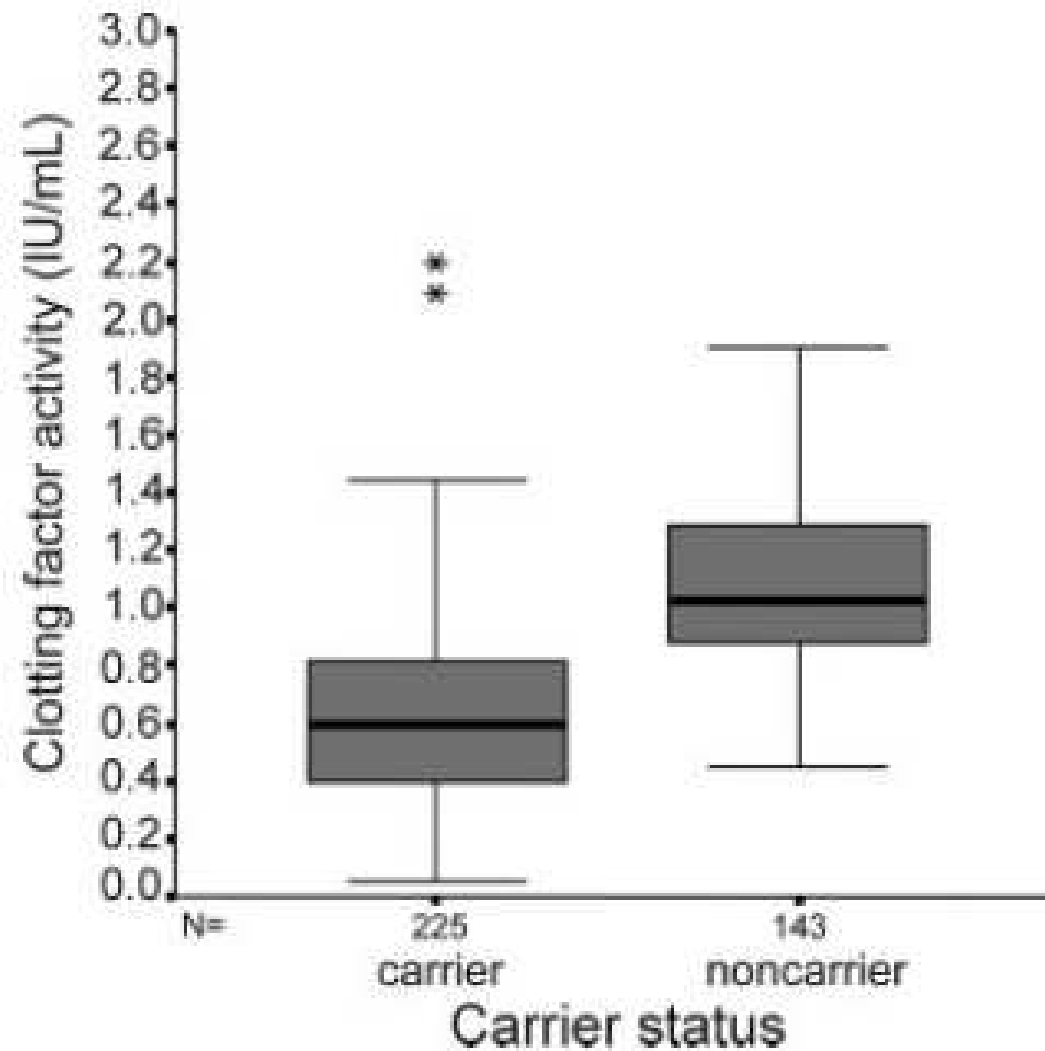
Risico's rond geboorte van kind met hemofilie

- >10x grotere kans op hersenbloeding
  - Daardoor kans op overlijden of gestoorde ontwikkeling
- Grotere kans op andere bloedingen
  - Door bevalling of bij een ingreep
- Risicoverhogende factoren:
  - Kunstverlossing (tang of vacuum)
  - Invasieve bewaking kind tijdens baring

Klachten van bloedingen bij draagsters

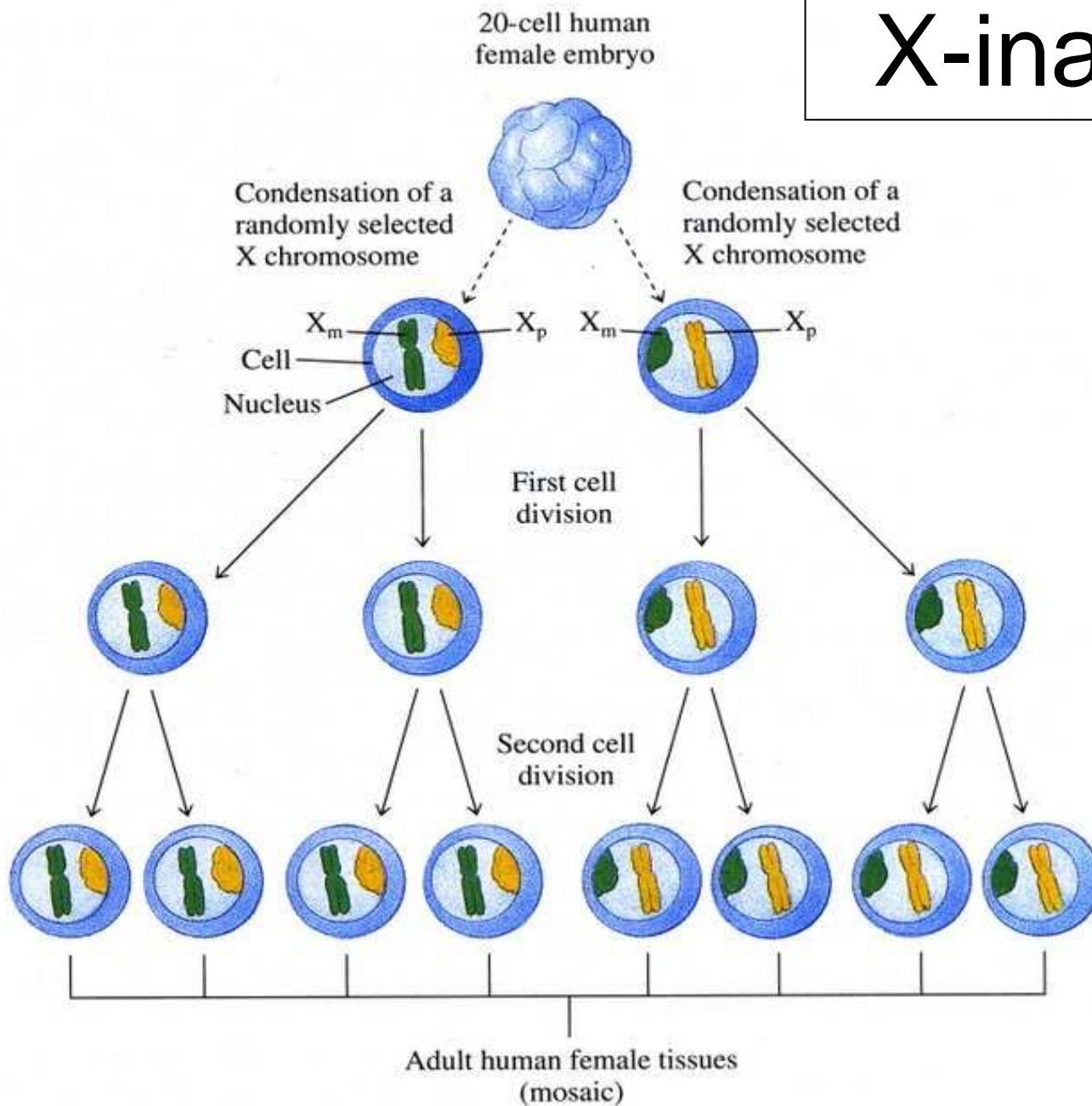
- Minstens 1/3 van draagsters heeft klachten:
  - Bij ingrepen (tandarts; KNO; operatie, bevalling)
  - Snel blauwe plekken; bloedneuzen
  - Bij ongesteld zijn vaker veel bloedverlies waardoor meer/vaker:
    - Bloedarmoede, ijzerpillen
    - Baarmoederverwijdering

Factor VIII spiegels bij draagsters

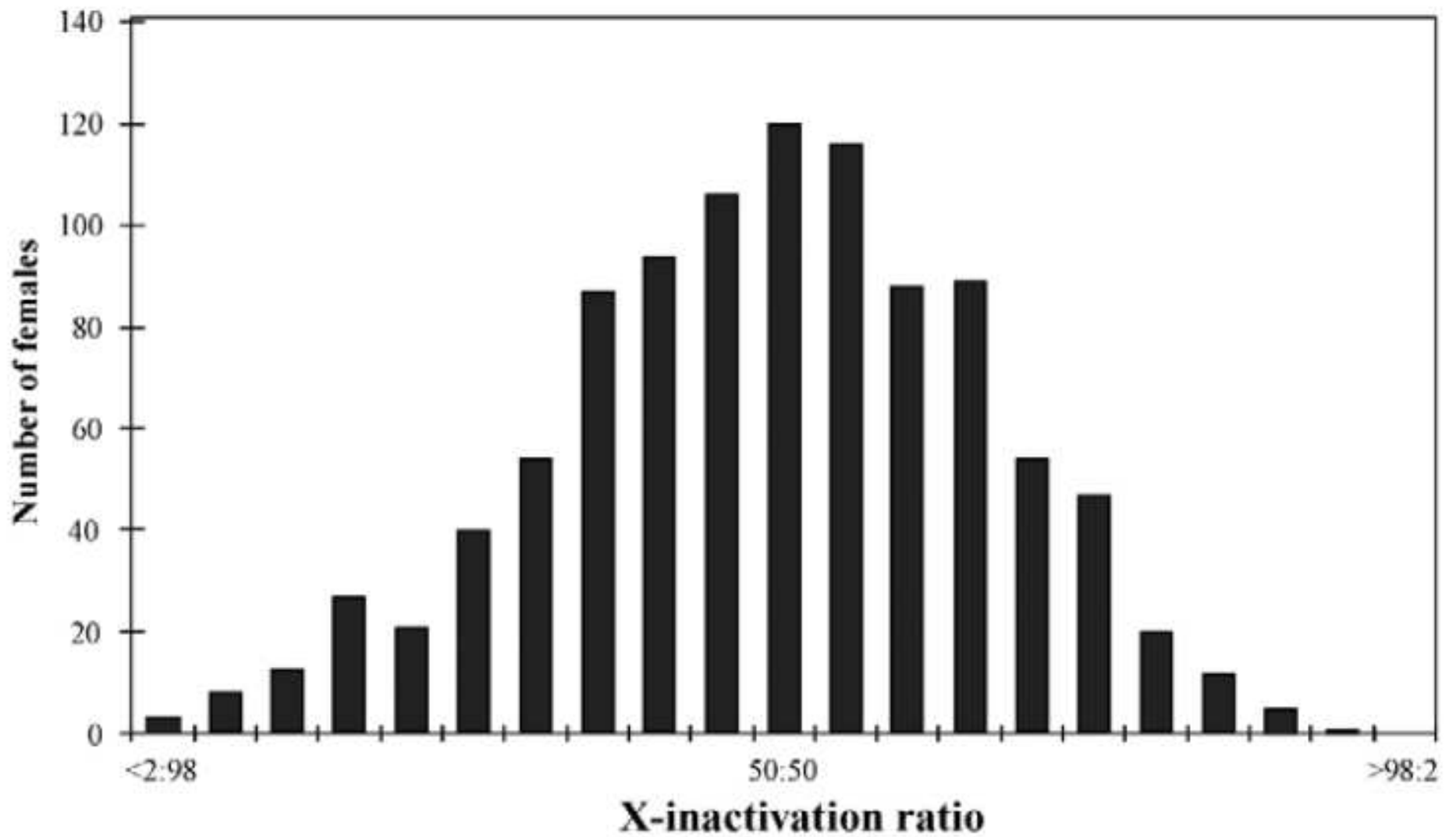

Variatie in factor VIII
spiegels wordt
veroorzaakt door
variatie in X-inactivatie

X-inactivatie

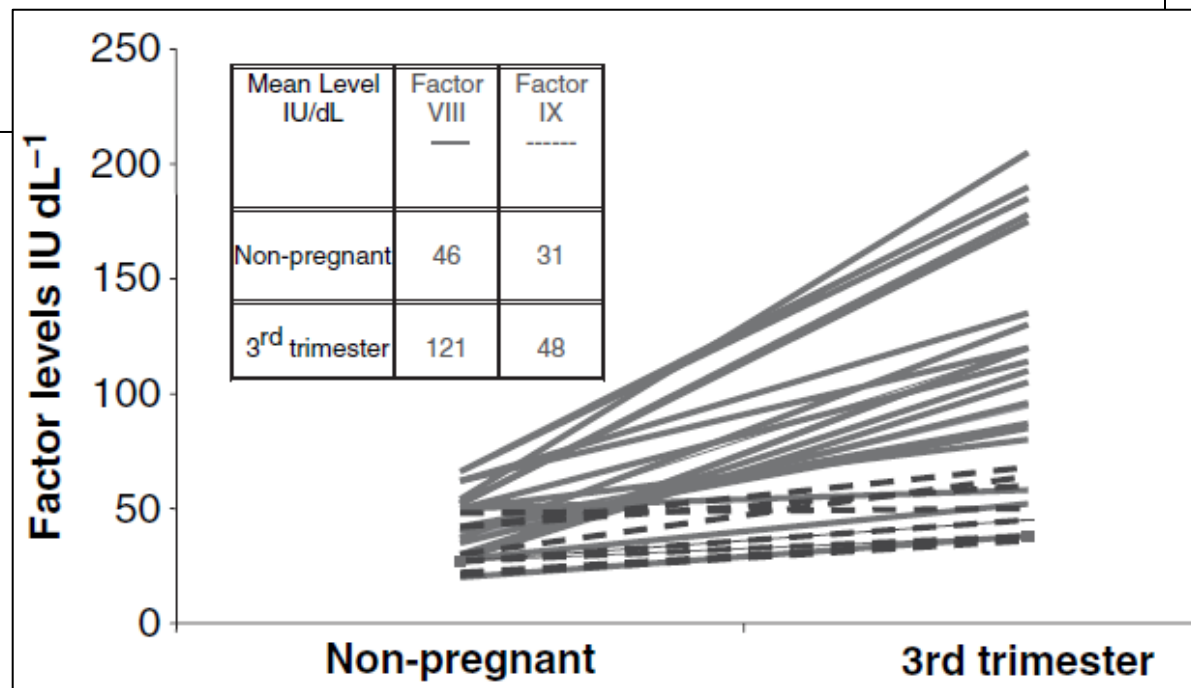

Draagsters hebben meer last bij lagere factor VIII spiegel

- 2/3 factor VIII spiegel > 60%
- 1/3 factor VIII spiegel <60%
  - 1/6 <40%
  - 1/6 40-60%

Tijdens
zwangerschap
Verdubbelt
factor VIII
spiegel

Bloedingsrisico's zwangere draagsters

- Afhankelijk van factor VIII/IX gehalte
- Bij ingrepen
- Tijdens/na bevalling is kans op:
  - Ernstig bloedverlies 1^e dag na bevalling: 4x zo hoog
  - Ernstig bloedverlies in de dagen erna: >10x zo hoog

Zorg voor (mogelijke) draagsters in HBC-UMCG

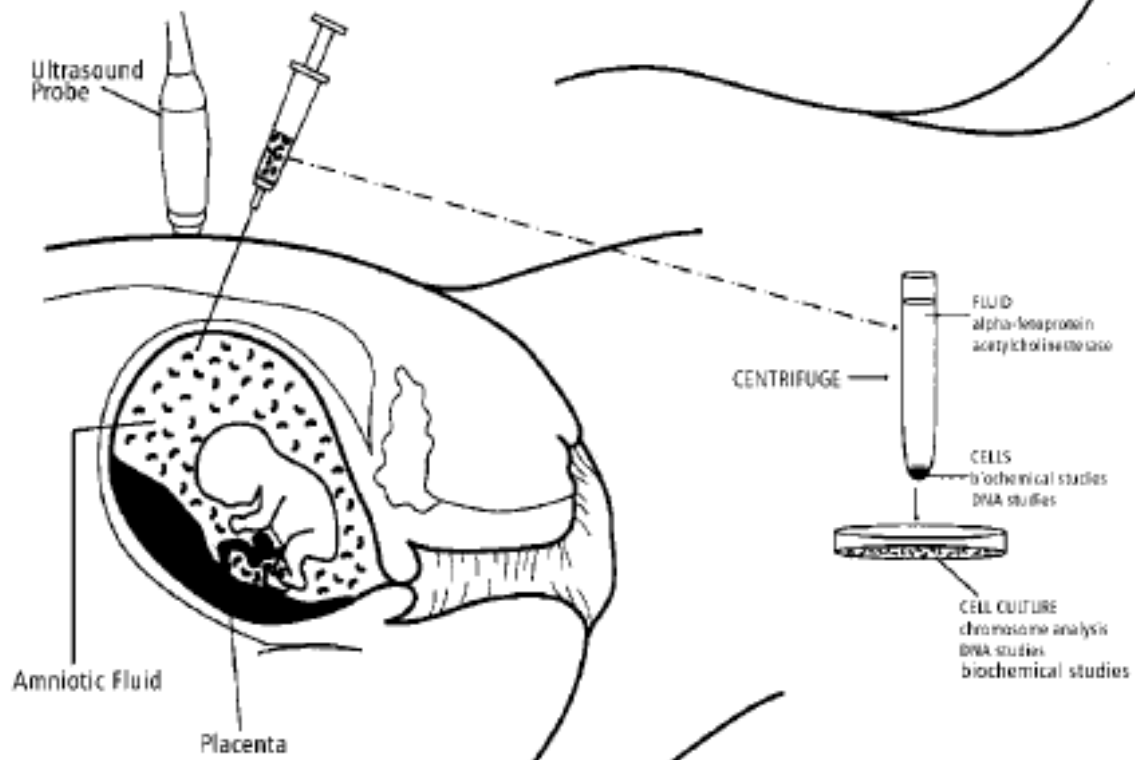
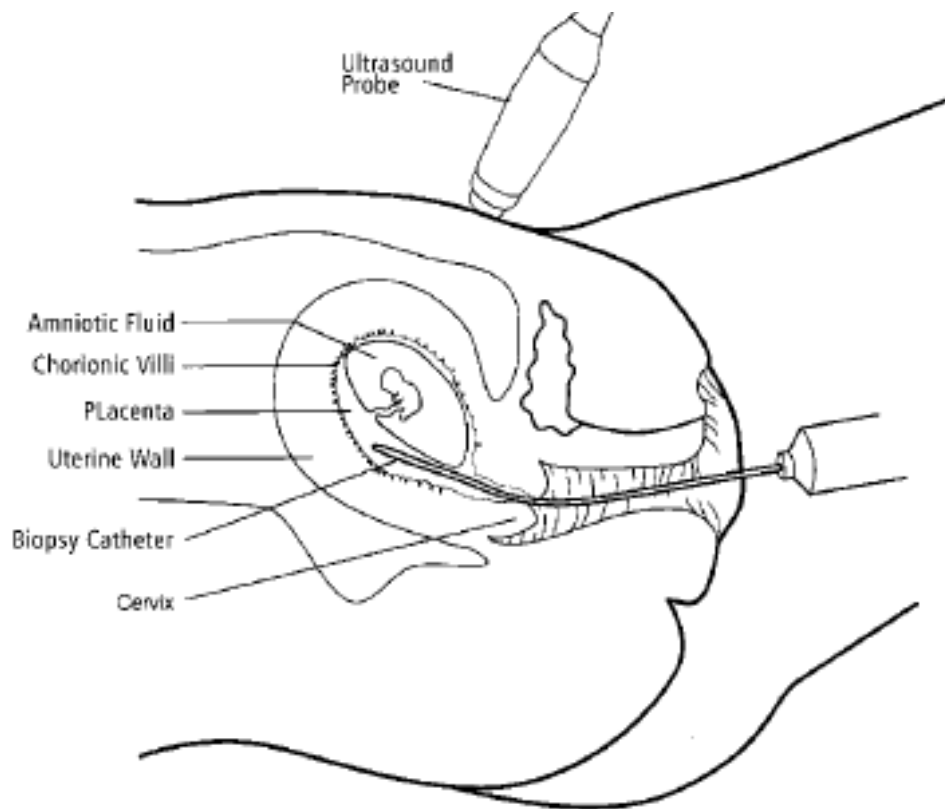
- Identificeren
  - met ieders hulp - stambomen!
- Factor VIII/IX activiteit vaststellen tbv bloedingsrisico
  - bij lage waardes adviezen ter voorkoming van bloedingen en begeleiding door HBC
  - normale waardes zeggen niet alles over dragerschap
- Vaststellen dragerschap d.m.v. DNA onderzoek bij a.s. kinderwens
  - Daarna gesprek met erfelijkheidsvoorlichting (klinische genetica) over opties zwangerschap en voorlichting

Zorg voor **zwangere** draagsters in HBC-UMCG

- Vervolgen factor VIII spiegel tijdens zwangerschap
  - evt aanvullen bij ingrepen/bevalling
- Geslachtsbepaling foetus
  - Moederlijk bloed (week 9)
  - Echo onderzoek (week 18-20)
- Indien mannelijke foetus:
  - DNA onderzoek (villusbiopt of vruchtwaterpunctie)

Chorionvillus biopsie & Vruchtwaterpunctie

Zorg voor **zwangere** draagsters in HBC-UMCG; vervolg

- Bevalling in HBC tenzij
  - Kind zeker geen hemofilie én
  - Moeder factor VIII gehalte >50%
- Bevalling indien kind hemofilie heeft (of kan hebben):
  - Geen kunstverlossing; evt overgaan op keizersnede
  - Geen invasieve monitoring van neonat
- Als hemofilie van kind niet zeker is:
  - Bloedonderzoek na geboorte

Samenvatting

- Hemofilie:
  - $\frac{1}{4}$: nieuwe mutatie
  - $\frac{3}{4}$: moeder draagster
- Diagnose heeft mogelijke gevolgen voor hele familie:
  - $\frac{1}{3}$ draagsters heeft klachten en moet begeleid worden door HBC
  - Draagsters moeten vóór zwangerschap naar genetica
- Zwangere draagsters worden begeleid door HBC
  - Zwangere loopt meer risico op bloedingen
  - Te geboren kind kan hemofilie hebben en loopt risico op o.a. hersenbloeding
    - A-traumatische bevalling dan nodig

110 vragen en antwoorden

over draagsterschap van hemofilie

NEDERLANDSE VERENIGING VAN HEMOFILIE-PATIËNTEN (NVHP)